

Dần dần có thể dùng được! Hiểu rõ ràng rành mạch!

Hãy cùng học từ láy dùng trong giao tiếp qua chương trình học tiếng Nhật “ひきだすにほんご” – Mở khóa năng lực tiếng Nhật!

[Truy cập bản gốc \(Tiếng Nhật\) ở đây](#)

Tổng quan

Mục đích
<ul style="list-style-type: none">
• Học từ láy dùng trong giao tiếp thông qua chuyên mục “Những từ láy truyền đạt cảm xúc” thuộc chương trình tiếng Nhật “Mở khóa năng lực tiếng Nhật”
• Sử dụng từ láy để giao tiếp vui vẻ
Cấp độ của đối tượng
Cấp độ A2 trở lên theo Chuẩn giáo dục tiếng Nhật JF
Số lượng người tham dự
Không giới hạn (tuy nhiên lớp 10 đến 20 người sẽ dễ thực hành hơn)
Các đồ vật cần chuẩn bị
Máy tính kết nối internet, máy chiếu, loa

Từ láy dùng trong giao tiếp

Hội hộp “どきどきする”, mền mẹt “へとへと”, giòn giòn “サクサク”, hoàn hảo “ばっちり”, khoan khoái “すっきり”...những từ biểu thị âm thanh, sắc thái này được gọi là từ láy, bao gồm từ tượng thanh và từ tượng hình, tiếng Nhật có rất nhiều từ láy như vậy. Trong truyện tranh hay phim hoạt hình Nhật Bản sử dụng những từ ngữ này thường xuyên, nên chắc hẳn rất nhiều người đã từng đọc thấy hay nghe qua rồi.

Khi sử dụng từ láy, người nói có thể biểu đạt cảm giác và cảm xúc của mình một cách sống động, qua đó cuộc nói chuyện sẽ trở nên vui vẻ hơn. Thế nhưng, nếu chỉ hiểu nghĩa của từ láy thôi sẽ không đủ để sử dụng được nó. Vì vậy, trong lần này chúng tôi xin giới thiệu về ý tưởng học từ láy dùng trong giao tiếp qua chuyên mục “Những từ láy truyền đạt cảm xúc” thuộc chương trình học tiếng Nhật “Mở khóa năng lực tiếng Nhật - Activate Your Japanese!”¹.

Chương trình “Mở khóa năng lực tiếng Nhật” và chuyên mục “Những từ láy truyền đạt cảm xúc”

“ひきだすにほんご” - **Mở khóa năng lực tiếng Nhật** là chương trình học tiếng Nhật gồm 24 tập do Quỹ giao lưu Quốc tế (JF) và đài truyền hình giáo dục NHK đồng sản xuất². Chương trình bắt đầu phát sóng từ tháng 02 năm 2022 thông qua kênh NHK World Japan, người xem thể thử xem chương trình miễn phí trên Internet³.

Mở khóa năng lực tiếng Nhật gồm ba chuyên mục chính. Trong đó bao gồm chuyên mục “Những từ láy truyền đạt cảm xúc” giới thiệu việc sử dụng từ láy trong giao tiếp đối thoại.

Tiêu đề chương trình “Mở khóa năng lực tiếng Nhật”

Tiêu đề chuyên mục “Những từ láy truyền đạt cảm xúc”

“Những từ láy truyền đạt cảm xúc” là chuyên mục gắn với mỗi tập giới thiệu một từ tượng thanh hoặc từ tượng hình trong độ dài khoảng một phút. Chuyên mục gồm các phần: phần hoạt hình minh hoạt về ý nghĩa hay hình ảnh của từ láy (xem ảnh (1) và (2) phía dưới) và phần hội thoại mẫu (3) có nội dung chân thực giới thiệu về cách sử dụng từ láy đó trong các ngữ cảnh giao tiếp thực tế.

(1) Hình ảnh minh họa

(2) Ví dụ đa dạng, phong phú

(3) Phân hội thoại mẫu

Các phần trong chuyên mục “Những từ láy truyền đạt cảm xúc”

(Ví dụ: từ “わくわく” – hào hào hứng hứng)

Sau đây, hãy cùng giảng dạy từ láy dùng trong giao tiếp bằng cách vận dụng chuyên mục “Những từ láy truyền đạt cảm xúc” nhé.

Nội dung trong buổi học

1. Xác định bối cảnh bằng việc xem phần hội thoại đã xóa âm thanh

Buổi học lần này nhằm đến việc giúp học viên có thể nói chuyện thành thạo giống như phần hội thoại mẫu. Thông thường, học viên có thể theo dõi chuyên mục theo thứ tự từ phần hoạt hình minh họa cho từ láy. Nhưng để tưởng tượng được rõ ràng hơn về cách sử dụng từ láy trong giao tiếp, có một cách xem khác đó là thay đổi thứ tự các phần của chuyên mục và bắt đầu xem từ phần hội thoại mẫu. Bước đầu xem phần hội thoại mẫu xong, học viên sẽ phán đoán bối cảnh trong cuộc hội thoại, bao gồm người trong đoạn hội thoại là ai, họ đang làm gì, họ ở đâu. Sau đó, âm thanh của đoạn hội thoại mẫu được tắt đi giúp người xem dễ dàng tập trung hơn trong việc chỉ suy nghĩ về bối cảnh của cuộc hội thoại. Do phần hội thoại mẫu chỉ kéo dài trong khoảng 20 giây nên sẽ không có các bối cảnh hay nội dung phức tạp. Với việc đó, cho dù không nghe được âm thanh, thông qua các gợi ý về trang phục, vật dụng hay hình ảnh trong đó, học viên vẫn có thể tưởng tượng được ra bối cảnh của đoạn hội thoại.

Hãy cùng xác định bối cảnh và trao đổi về bối cảnh cũng như vì sao bạn có suy diễn như vậy sau khi xem xong phần hội thoại mẫu nhé.

2. Chia sẻ mục tiêu Can-do

Sau khi xác nhận được bối cảnh, học viên sẽ chia sẻ trước cả lớp về “Can-do” được coi là các mục tiêu trong giờ học. “Can-do” là việc bạn sẽ làm dựa trên nội dung của phần hội thoại mẫu. Lấy ví dụ cho từ “わくわくする” – hào hào hứng hứng, trong phần hội thoại mẫu, có hai cô gái chuẩn bị cho chuyến du lịch sắp tới của mình. Họ vừa xem sách hướng dẫn vừa nói “わくわくするね” – “hào hào hứng hứng nhỉ”. Dựa trên nội dung này, học viên có thể nghĩ rằng đây là từ vựng họ nói để bình luận hoặc diễn đạt một cách đơn giản ngắn gọn về kế hoạch sắp tới thực hiện cùng bạn bè.

3. Đoán nghĩa của từ, tìm từ láy khi xem phần hội thoại mẫu có bật âm thanh

Trong phần này, học viên sẽ cùng tìm từ láy thông qua việc xem phần hội thoại mẫu bật âm thanh. Trong đoạn hội thoại có thể sẽ có từ vựng lạ, nhưng có thể tìm được từ láy thì không vấn đề gì. Do đây là đoạn hội thoại ngắn nên việc tìm kiếm từ không hề khó khăn.

Sau khi tìm ra được từ láy trong bài, học viên sẽ phán đoán ý nghĩa của từ. Khi xem những gợi ý về bối cảnh như: người trong đoạn hội thoại là ai, họ đang làm gì, họ ở đâu, học viên sẽ dễ dàng nghĩ được ý nghĩa của từ láy đó là gì.

4. Xác định nghĩa của từ láy thông qua việc xem video

Người xem sẽ được xem một đoạn video từ đầu tới cuối nhằm xác định lại xem từ láy mình đã đoán trong phần hội thoại đã đúng hay chưa. Những hình ảnh minh họa đầy màu sắc, dễ hiểu trong phần hoạt hình và âm nhạc phù hợp với hình ảnh sẽ là những gợi ý giúp người xem hiểu được ý nghĩa của từ láy.

Vì trong video không trực tiếp thuyết minh ý nghĩa của từ láy nên học viên vẫn có khả năng đoán sai nghĩa. Khi xác nhận toàn bộ ý nghĩa của từ láy, trong trường hợp người xem lí giải sai ý nghĩa, các giáo viên hãy hỗ trợ họ bằng cách cho họ xem lại video hay xác nhận lại bối cảnh video một lần nữa để họ có thể lí giải chính xác.

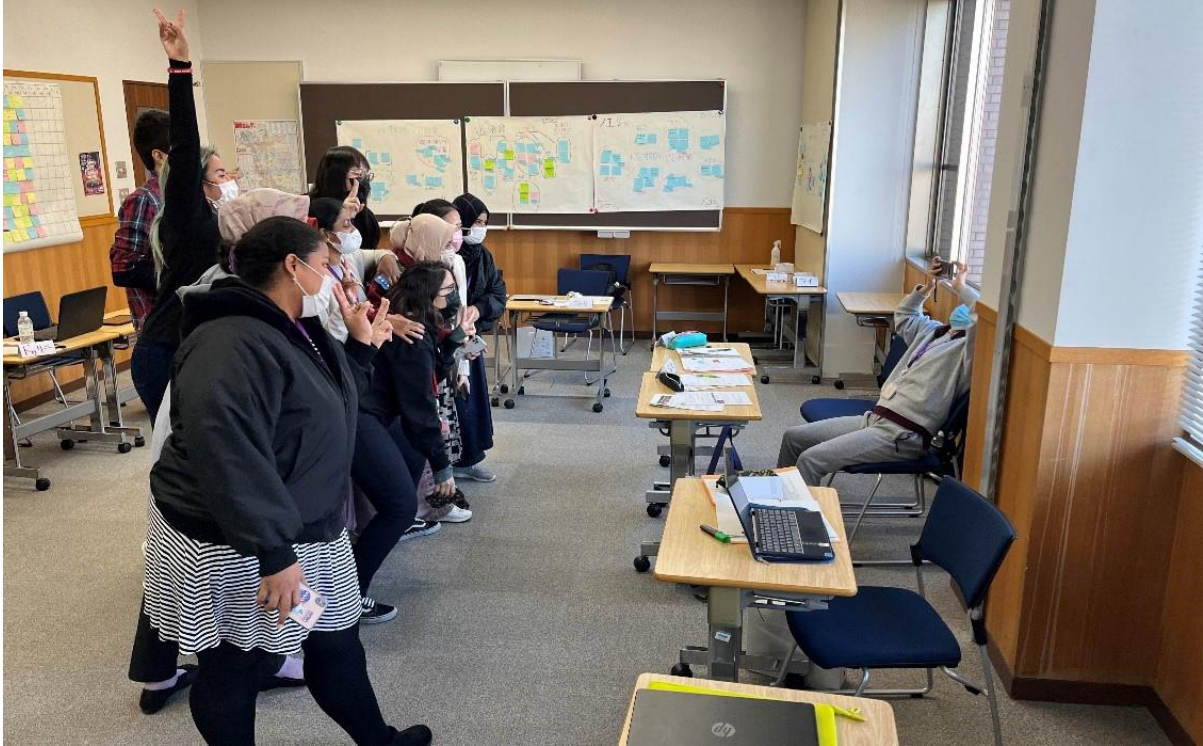
5. Luyện tập 1: luyện tập kịch bản theo cặp

Sau khi xác định được nghĩa của từ láy sẽ tiến hành luyện tập cách sử dụng từ. Đầu tiên, hãy thử thực hiện một đoạn hội thoại giống như phần hội thoại mẫu. Khi thử diễn cuộc hội thoại bằng cách thiết lập bối cảnh hội thoại và diễn đạt cảm xúc của nhân vật giống như vậy, học viên có thể có được cảm nhận thực tế về sự vui vẻ của việc sử dụng từ láy để truyền đạt lại cảm xúc và cảm giác của mình.

6. Luyện tập 2: luyện bằng hội thoại, trong đó thiết lập các bối cảnh quen thuộc đối với học viên

Tiếp theo, dựa trên mục tiêu “Can-do”, hãy luyện tập các đoạn hội thoại lấy bối cảnh gần gũi đối với học viên. Ví dụ dựa trên “Can-do” cho từ “わくわくする”, có thể luyện tập cách cho học viên vừa nhìn lịch, thời gian biểu hay sổ tay rồi nói chuyện về kế hoạch mùa hè năm nay, hoặc nói chuyện về các kế hoạch thực tế của học viên.

Đối với các ví dụ khác, “những từ láy truyền đạt cảm xúc” bao gồm từ “ばっちり”- hoàn hảo - cũng được giới thiệu, nhưng phần hội thoại mẫu đó có nội dung về việc xác nhận xem bức ảnh đã chụp cùng bạn bè đã đẹp hay chưa. Dựa vào đó, giáo viên có thể chỉ đạo các học viên thực hiện nhiệm vụ chụp bức ảnh đẹp nhất bằng việc cho các học viên vừa đi xung quanh lớp học vừa chụp ảnh cùng các bạn học. Sau đó giáo viên cùng các học viên xác định xem bức ảnh đó có chụp đẹp hay không. Khi xem ảnh có thể vừa sử dụng từ “ばっちり” để đánh giá về bức ảnh, học viên cũng được chụp nhiều bức ảnh thú vị nên hoạt động này vừa có thể thực hiện được các đoạn hội thoại vui vẻ mà còn sử dụng được từ láy đúng ngữ cảnh. Bằng cách này, nếu học viên sử dụng từ láy trong tình huống thực tế, họ có thể sử dụng chúng trong hội thoại một cách tự nhiên hơn, cũng như cảm nhận được tầm quan trọng và sự tiện lợi của từ láy.

Minh họa việc học viên đang các bức ảnh “ばっちり” trong giờ học

7. Ôn lại

Tại đây, thông qua việc ôn lại buổi học, học viên sẽ cảm nhận được từ láy đã học là từ vựng quan trọng đối với họ.

Ví dụ như “bảng biểu ôn lại” dưới đây đã được sử dụng trong giờ học:

【A】 オノマトペについて評価しましょう！ Cùng đánh giá về từ láy nào!

1) Can-do を達成することができましたか？ Bạn đã đạt được mục tiêu Can-do chưa? ☆ ☆ ☆

2) 今日のオノマトペは気に入りましたか？ Bạn có thích từ láy nào trong buổi hôm nay không? ☆ ☆ ☆

3) 今日のオノマトペの意味や使い方がわかりましたか？ Bạn đã hiểu rõ ý nghĩa và cách sử dụng của từ láy đã học ngày hôm nay chưa? ☆ ☆

【B】 あなたならどんなときに使いますか？ Bạn sẽ sử dụng khi nào?

【C】 コメント・感想・質問 Bình luận - Cảm tưởng - Thắc mắc

(母語でも OK!) Ngôn ngữ mẹ đẻ cũng OK!

授業は楽しいです。来週の授業わくわくします。
 Bài giảng lần này rất thú vị. Tôi "háo háo hức hức" chờ bài giảng tuần sau.

“Bảng biểu ôn lại” của từ “わくわくする”

Bảng biểu ôn lại gồm có 3 phần: 「Phần 【A】 : Hãy cùng đánh giá về từ láy nhé!」 「Phần 【B】 : Nếu là bạn, bạn sẽ sử dụng từ khi nào?」 「Phần 【C】 : Bình luận - Cảm tưởng - Thắc mắc」

Trong phần 【A】 , học viên đã đánh giá xem họ đã đạt được mục tiêu “Can-do” chưa, họ có thích từ láy đã học không, và họ đã hiểu được ý nghĩa và cách sử dụng từ chưa.

Trong phần 【B】 , học viên đã liên hệ từ cuộc sống cá nhân của mình và ghi ra các bối cảnh có thể sử dụng từ láy. Bằng cách kết hợp bối cảnh được thiết lập trong giờ học và bối cảnh thực tế ngoài giờ học, họ sẽ cảm nhận được rằng từ láy đã được học cách thể sử dụng trong rất nhiều bối cảnh.

Phần 【C】 là phần học viên tự do ghi lại các câu hỏi, bình luận hay cảm tưởng của họ trong giờ học. Mục đích trong phần này là để học viên có thể viết lại suy nghĩ cá nhân về từ vựng, vì vậy giáo viên đã quyết định học viên viết bằng ngôn ngữ mẹ đẻ cũng được. Thông qua quy trình học

ôn này, đã có một số học viên có thể sử dụng được từ láy đã học ngay trong ngày để biểu đạt cảm tưởng của họ một cách nhanh chóng giống như các ảnh trên.

Nếu bản thân học viên cảm thấy từ vựng mình được học không có sự liên kết đối với họ thì cho dù có học được từ mới cũng sẽ không thể sử dụng được nó. Việc hình thành suy nghĩ “tôi cũng muốn sử dụng nó!”, “từ giờ dùng thử từ vựng này mới được!” cho học viên để giúp họ cảm nhận được rằng từ mới đã được học “đối với họ là từ vựng cần thiết” là việc rất quan trọng. Thông qua buổi học, học viên nhất định sẽ cảm nhận được sự tiện lợi và tầm quan trọng, cũng như cách sử dụng và ý nghĩa của từ láy. Trong lúc chưa quên những điều này, thông qua hoạt động ôn lại, học viên sẽ có được nhận thức sâu sắc hơn về từ láy đã học.

Các điểm cần chú ý

Trong tiết học được giới thiệu lần này, cần chú trọng những điểm sau đây:

1. Thông qua việc xem đoạn video, học viên phán đoán và lí giải được ý nghĩa và cách sử dụng của từ láy.
2. Học viên cảm nhận được từ láy này là từ “cần thiết đối với bản thân họ”.

Tại chuyên mục “từ láy truyền đại cảm xúc”, ý nghĩa của các từ láy không được giải thích trực tiếp với học viên mà được thiết kế để giúp học viên phán đoán và lí giải được ý nghĩa và cách sử dụng của từ láy đó thông qua phần hoạt hình minh họa và phần hội thoại mẫu. Để có thể tạo ra nét đặc trưng này, giáo viên đã thêm vào các hoạt động cho học sinh phán đoán ý nghĩa và bối cảnh hội thoại.

Ngoài ra, để học viên hình thành suy nghĩ về việc muốn dùng từ láy đã học ngoài giờ học, các giáo viên đã giúp họ cảm thấy từ láy là từ cần thiết đối với họ thông qua việc luyện tập sử dụng từ trong bối cảnh gần gũi và các hoạt động ôn lại từ đã học.

Tóm tắt

Sau khi thử thực hiện giờ học theo trình tự như đã được trình bày ở trên, những người tham gia đã có các bình luận như sau:

- Video ngắn có nội dung dễ hiểu, hình ảnh minh họa và âm thanh rất thú vị
- Nội dung buổi học rất có ích cho việc giao tiếp
- Buổi học rất vui
- Tôi nghĩ việc sử dụng từ láy sẽ dễ truyền đạt cảm xúc hơn
- Bây giờ tôi đã sử dụng từ láy khi nói chuyện với bạn bè

Ngoài những bình luận đánh giá cao về video, chúng tôi còn nhận được nhiều bình luận đánh giá về việc nội dung buổi học có ích cho giao tiếp. Đã có những học viên có thể sử dụng các từ láy đã học cả trong và ngoài giờ học. Như vậy, khi áp dụng chuyên mục “từ láy truyền đạt cảm xúc” làm giáo trình học, học viên có thể học được nhiều kiến thức mới về từ láy dùng trong giao tiếp với tâm thái vui vẻ hào hứng.

Chuyên mục “Những từ láy truyền đạt cảm xúc” giới thiệu trên 20 từ tượng thanh và từ tượng hình⁴, đem lại hiệu quả học tập bằng việc cho học sinh học trong bối cảnh gần gũi quen thuộc với đời sống thường nhật. Thêm vào đó, vì mỗi tập trong chuyên mục chỉ kéo dài từ 15 đến 20 phút nên giáo viên hoàn toàn có thể sử dụng một phần tiết học để giảng dạy cho học viên học về từ láy.

Mọi người hãy dần dần sử dụng chương trình “mở khóa năng lực tiếng Nhật” phù hợp cho việc học từ láy để tạo nên những giờ học hào hào hứng hứng nhé!

※Tại thông tin giáo dục tiếng Nhật, chúng tôi giới thiệu cả những ý tưởng trong việc học từ láy một cách vui vẻ qua truyện tranh (manga). Các thầy cô hãy đọc cả bản tin về phần chuyên mục này nữa nhé! [Thông tin giáo dục tiếng Nhật – Gợi ý tiết học – Thường thức từ láy \(từ tượng thanh, từ tượng hình\) qua truyện tranh Nhật Bản](#) (Đăng tải tháng 1 năm 2012, bản tin chỉ có bản tiếng Nhật)

Lưu ý:

1. Kí sự gốc được chấp bút dựa trên bài viết của tác giả Ishiyama (2023) nhằm tới việc giới thiệu phương pháp áp dụng chương trình “Mở khóa năng lực tiếng Nhật” vào việc giảng dạy.
2. Chi tiết về chương trình, mời quý thầy cô xem tại [Thông tin giáo dục tiếng Nhật – kí sự tháng 5 năm 2022](#).
3. Chương trình được phát sóng trên NHK world Japan có thể xem tại [website của NHK world Japan](#). Ngoài ra, có thể đón xem các chuyên mục đặc biệt tại chương trình [“Mở khóa năng lực tiếng Nhật – Active your Japanese! Thư viện nội dung”](#) công chiếu vào ngày 31 tháng 3. Về cách truy cập vào chương trình “Mở khóa năng lực tiếng Nhật – Active your Japanese! Thư viện nội dung”, mời tham khảo tại [Thông tin giáo dục tiếng Nhật – kí sự tháng 6 năm 2023](#) (chỉ có bản tiếng Nhật).
4. Danh sách các từ tượng thanh và tượng hình được sử dụng nhiều và kịch bản của phần hội thoại mẫu có thể tải về từ đây: [Tải danh sách nội dung của “Mở khóa năng lực tiếng Nhật – Active your Japanese! Thư viện nội dung”](#)

Nguồn tham khảo:

石山友之 (2023) 「日本語学習番組「ひきだすにほんご」を活用したオノマトペ指導の試み」 『日本語教育方法研究会誌』 29(2), pp.86-87.

(ISHIYAMA Tomoyuki / Giáo viên chuyên nhiệm - Trung tâm quốc tế Nhật ngữ)

*****

Bản gốc (Tiếng Nhật): Trang web của Quỹ Giao lưu Quốc tế Nhật bản

どんどんえる！ばっちりわかる！学習番組「ひきだすにほんご」でコミュニケーションのためのオノマトペをぼう！

(đăng tải vào tháng 7 năm 2023)

<https://www.jpfr.go.jp/j/project/japanese/teach/tsushin/hint/202307.html>